

Г. ПРАЛЕН

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ

И. К. ЩАЙН

ЖАН ТАРДЬО

КАРЛ ВИЛХЕЛМИ

Е. ТЕНС

ЕДГАР УОЛЕС

ДЖЕК ФОКС

ДЖОН УИЛЯМС

Кратки криминални
разкази

Артър Конан Дойл

Лъвската грива
(разказва Шерлок Холмс)

Тази много странна история стана през лятото на 1907 година. Тогава аз живеех в една малка вила близо до морето. Моят живот беше много спокоен. Готвачът ми и аз бяхме единствените обитатели на къщата и градината. Ние няхмахме посетители освен моя добър приятел д-р Уотсън, идващ често да ме види. На половин миля от моята вила се намираше училището „Гейбъл“, където Харолд Стакхърдс – директорът, и другите учители приемаха студенти и ги подготвяха за различни професии. Между Стакхърдс и мен съществуваха дружески отношения и той беше само стар съсед, който някога ме посещаваше вкъщи.

Един ден на края на юли се появи страшна буря. Вятърът беше много силен и вълните се издигаха високо в подножието на скалите. Валеше цял ден, но вечерта вятърът стихна. Следващата сутрин времето отново беше хубаво. Морето беше спокойно. Беше отлив, но имаше вълни в дълбоката лагуна под скалите. Невъзможно бе да се седи вкъщи в такава хубава сутрин и аз реших да направя една разходка по пътеката, която минаваше край брега. На малко разстояние от скалите ме догони Харолд Стакхърдс.

– Какво утро, г-н Холмс! – извика той, махайки ръце във възбуда.

– Много хубаво! – отговорих аз. – Виждам, че отивате да се къпете, нали?

– Да, Макферсън отиде да се разхожда под брега преди 15 минути и аз отивам да се присъединя към него.

Макферсън беше един от учителите. Той беше млад и много добър плувец независимо от това, че страдаше от слабо сърце.

– Аз ще дойда с теб! – казах аз.

Ние продължихме нататък и внезапно Стакхърдс извика:

– Тук е бил Макферсън!

– Какво се е случило с него? – с изненада извиках аз. – Той се е движел като пиян.

Младият учител, който се беше появил като подлудял на няколко крачки по пътеката, внезапно вдигна ръка и с един ужасен вик падна по лице. Ние стремително се втурнахме и го обърнахме по гръб. Той се стараше да каже нещо но ние не можахме да го разберем. Най-после той се полуповдигна от земята и отрони няколко думи много неясно.

„Лъвовата грива“ – ето всичко, което можахме да разберем.

Миг по-късно той беше мъртъв. Стакхърдс стоеше до него вцепенен от ужас, но аз не загубих време и бързо се наведох надолу, за да видя тялото на бедния млад мъж. Той беше облечен само с едно сако и панталони и имаше една монета в обувките на неговите крака.

– Погледни това, Стакхърдс! – извиках аз, когато свалих палтото от тялото. Тъмночервени линии покриваха гърдите и гърба на умрелия мъж и имаше кръв на неговата долна устна и брадичка. Лицето му беше изкривено от болка.

– Някой го е бил, преди да умре! – прошепна Стакхърдс в ужас.

– Но кой ли е могъл да причини тази жестока смърт? – извиках аз, когато коленичих до тялото. – Имал ли е той някакви неприятели?

Стакхърдс нямаше време да отговори, защото се появи ново лице. Това беше Ван Мърдок, учителят по математика. Той беше един висок, мургав мъж, винаги мълчалив и мрачен. Той нямаше приятели и другите учители не го обичаха заради неговия темперамент. Когато Мърдок видя тялото на бедния млад човек, той беше съвсем потресен.

– Бедният! – извика той. – Какво мога да направя? Какво да помогна?

– Вие не можете да помогнете на умрелия човек – отговорих аз. – Но вие можете да ни помогнете. Бяхте ли с него? Можете ли да кажете как живееше?

– Аз бях закъснял тази сутрин и затова не отидох да се разхождам по брега. Тъкмо идвам от училище. Какво мога да направя?

– Изтичайте до полицейския пост и кажете какво се е случило – извика Стакхърдс. – Аз ще ви чакам тук.

Когато Мърдок замина, аз огледах брега. От мястото, където бях застанал, можах да видя, че той е съвсем безлюден.

– Аз ще отида да разгледам внимателно брега и пясъка – казах аз на Стакхърдс и слязох бавно долу на пътя, който водеше към морето. Тръгнах по следите на Макферсън, за да мога да виждам ясно пясъка и те ме заведоха до една скала, от която видях неговата кърпа. Тя беше съвсем суха.

„Мъжът даже не е влизал във водата – помислих си аз. – Той не е измокрил своята кърпа.“ Огледах отново пясъка и се приближих до лагуната под скалата. Видях само Макферсъновите следи. Нямаше никъде други. Всичко наоколо беше мълчаливо.

„Това е, разбира се, един много странен случай, независимо от това, че фактите са съвсем ясни – казах си аз, като се завръщах бавно. – Макферсън е бил на пясъка не повече от 15 минути. Той не е влизал във водата, а се е приготвял да се къпе. Не е употребявал своята кърпа, защото тя е съвсем чиста. Никой не го е бил, защо да умре? Защо? Къде да търсим убицеца?“

* * *

Когато се завърнах на мястото, където бедният учител лежеше, заварих малка тъпа хора, заобиколили тялото. Селският полицай също беше там. Когато той ме видя, въздъхна с облекчение:

– Аз ще бъда много доволен да притежавам вашите съвети, г-н Холмс.

– Изпратете за доктор веднага и не позволявайте на никого да го мести – казах аз. – В това време ние ще обискираме джобовете на умрелия мъж. Може да намерим нещо, което да бъде от полза занаят.

Минута по-късно носна кърпа, джобно ножче и малък калъф бяха поставени пред мен от полицая.

– Това е всичко, г-н Холмс! – каза той.

Аз отворих калъфа и видях едно листче хартия в него. Разтворих го и прочетох следното: „Аз ще бъда на пясъка! Мод!“

– Да, ние трябва да намерим коя е тази Мод! – казах на Стакхърдс, когато отново поставих записката в калъфа. – Да претърсим стаята на Макферсън. Може би там ще намерим някои други писма от тази жена. В това време е необходимо хубаво да се огледа мястото в подножието на скалите. Аз сега ще отида до къщи и ще се опитам да измисля нещо.

Час по-късно Стакхърдс пристигна във вилата ми.

– Аз намерих четири сериозни писма от госпожица Мод Белами в писалището на Макферсън – каза той. – Изглежда, че те са много добри приятели, г-н Холмс! Не можах да ви донеса тези писма.

– Как мислите, дали те са се обичали?

– Няма съмнение за това. Не можах да разбера защо младата лейди е искала да срещне Макферсън на пясъка, където има обикновено много хора. Само случайно никой от неговите ученици не е бил там тази сутрин.

– Имало ли е такъв случай? – попитах аз.

Стакхърдс помисли за момент.

– Сега си спомних, че г-н Мърдок им даде работа по време на закуската – каза той. – И те не можеха да отидат, преди да я свършат.

– Аз бях разбрал, че Макферсън и Мърдок не са добри приятели – споменах аз.

– Не, не! Те бяха в дружески отношения.

– Но аз си спомням, че вие ми бяхте казали нещо относно спора им за едно куче, което принадлежало на Макферсън. Мърдок имаше лош характер и го беше изхвърлил през прозореца.

– Това беше отдавна – отговори Стакхърдс. – Не, не, казвам ви, те действително бяха приятели.

– Добре, предполагам, че са били. Сега – какво знаете за момичето. Познавал ли го е той?

– Всички я познават, защото тя е много красива.

– Но коя е тя?

– Тя е дъщерята на стария Том Белами. Той и неговият син Уилям са собственици на всички лодки в тази област (той беше рибар, но сега е състоятелен човек). Те живеят в село Фулуард.

– Тогава да отидем там веднага – извиках аз. – Това посещение може да ни помогне да разкрием мистерията за смъртта на Макферсън. Той беше много познат в тоя край. Ако видим нещо в тях, ще можем да се натъкнем на повода за престъплението и ще помогнем да се открие престъпникът.

След половин час ние пристигнахме в селото.

– Това е къщата на Белами – каза Стакхърдс. – Не е лоша за човек, който е започнал без нищо... О, погледнете тук!

В този момент вратата на къщата се отвори и един висок мъж излезе оттам. Беше Мърдок, учителят по математика.

– Здравей! – поздрави го Стакхърдс.

Мърдок кимна с глава и продължи нататък, но директорът го спря:

– Къде отивате вие? – попита той.

Лицето на Мърдок почервения.

– Това е моя лична работа, господине, и аз няма да ви отговоря нищо – каза той.

Чувайки това, Стакхърдс излезе вън от себе си.

– Това не е за първи път, г-н Мърдок, да ми отговаряте така грубо, но този път ще бъде последен. Вие ще напуснете училището толкова бързо, колкото е възможно – просъска той сърдито.

– Това беше и моето желание – отговори Мърдок хладно. Днес изгубих единствения си приятел, който имах тук.

С тези думи учителят по математика продължи пътя си.

– Това е невъзможен човек – извика Стакхърдс.

– Странно е, че той ни напуска така бързо след смъртта на Макферсън – казах аз замислено. – Добре, хайде да влизаме. Господин Белами трябва да е вкъщи. Може би той ще хвърли светлина върху тази история.

Бащата на Мод беше човек на средна възраст с червена брада. Той изглеждаше доста сърдит, когато ние го посетихме.

– Аз не мога да ви кажа нищо за тая работа – промърмори той. – Мод няма майка и моят син и аз сме само като настойници. Ние не обичаме тези писма и срещи. Младият господин нямаше да се ожени за нея.

В този момент Мод влезе в стаята и с широко отворени очи застана до вратата. Тя действително беше красива.

– Аз знам всичко, г-н Стакхърдс – каза тя спокойно. – Мърдок беше преди малко тук и ми разказа всичко. Действително ще ви кажа всичко, за да помогна на криминалната полиция да намери престъпниците.

– Аз ти казах, Мод, да не се месиш в тая работа – ядосано извика нейния брат, влизаш в стаята с почервено лице от гняв.

– Това е моя работа, Уилям – каза сестра му рязко. Тогава тя се обърна към мен. – Аз ще направя всичко, за да ви помогна, само намерете престъпниците, г-н Холмс.

– Защо вие казвате престъпниците? – запитих аз. – Нима мислите, че те са няколко?

– Фит Рой (Макферсън) беше много храбър и силен независимо от това, че имаше слабо сърце. Никога един човек не би могъл да го пребие до смърт.

– Ако вие действително искате да ни помогнете, госпожице Мод – казах аз, – не бихте ли могли да ни разкажете нещо за бележката, която намерихме в джоба на умрелия?

– Не, това не е тайна! – отговори Мод. – Ние искахме да се оженим, но решихме да пазим в тайна известно време нашето решение.

– Защо не ми каза нищо за това? – извика нейния баща.

– Вие бяхте винаги против Макферсън – рече тя. – Аз не можех да ви говоря за него. Доколкото се касае до срещата на пясъка, тя е в отговор на това.

С тия думи момичето извади една бележка от джоба си и ми я подаде. Тя беше къса: „Моя скъпа! Старото място на пясъка след залязването на слънцето във вторник. Ф.М.“

– Вторник е днес – промълви Мод и нейните хубави очи се изпълниха със сълзи.

Аз погледнах плика.

– Тази бележка не е пускана по пощата. Кой ви я донесе?

– Този въпрос няма никакво отношение към случилото се и аз няма да ви отговоря – изрече Мод спокойно, но твърдо.

– Мислите ли, че Макферсън имаше някакви неприятели? – запита Стакхърдс след един миг на мълчание.

– Нямам никакви причини да мисля така – отговори тя.

– Още един въпрос, ако обичате! – добавих аз. – Беше ли г-н Мърдок един от вашите поклонници?

Момичето се изчерви.

– По едно време и аз мислех така. Но всичко свърши, когато той разбра, че Макферсън и аз се обичаме.

– Ван Мърдок е много странен човек – казах на Стакхърдс, когато напуснахме къщата. – Аз трябваше да разбера, че може да очакваме изненади от него. Ние трябва да се опитаме да намерим повече сведения за неговия характер и живот. При първия удобен случай обискирайте неговата стая така, че той да не може да разбере.

Мина една седмица, но събитията не се изясниха. Ние претърсихме стаята на Мърдок без никакъв резултат. Ходих на брега няколко пъти, премисляйки всички детайли отново и отново, но без някакво ново заключение. Не видях нещо, което може да изясни мистерията за смъртта на Макферсън. Даже моето въображение не можеше да ми помогне в този случай. И тогава узнах за кучето.

Една сутрин моята стара прислужница влезе в стаята със закуската. Тя изглеждаше много изплашена.

– Чухте ли за кучето, господарю? – попита тя.

– Какво куче? – отвърнах аз, гледайки я с изненада.

– Кучето на господин Макферсън!

– Да, и какво е станало?

– Животното бе намерено умряло на пясъка на същото място, където почина неговият господар.

„На същото място“ – тези думи се забиха в паметта ми.

– На същото място – си казах наум. – Защо този пясък е така фатален? Възможно ли е...?

Една идея се беше появила бавно в главата ми. Привърших бързо закуската си и няколко минути по-късно бях на път за „Гейбълс“. Намерих Стакхърдс в неговото училище.

– Какво щастие, че ви виждам, скъпи Холмс! – рече той, когато ме видя. – Имам нещо за вас. Двама от нашите ученици намерили тялото на Макферсъновото куче близо до подножието на скалата рано сутринта и го донесоха въщи.

– Моята икономка ми разказа това – отговорих аз. – Искам да видя тялото. Къде е то?

– Положено е на могилата – каза Стакхърдс. – Елате да го разгледаме. Ние прегледахме тялото на кучето много внимателно. То беше съвсем вкочаняло и лапите му бяха странно изкривени.

„Кучето е било дълго време в агония“ – помислих си аз.

От училището отидох на пясъка и се приближих към скалата близо до лагуната. Мястото беше пусто и нямаше никакви следи от живот. Видях малки кучешки стъпки около скалата.

Дълго стоях на това смъртоносно място, мислейки усърдно. Струваше ми се, че съм близо до разрешението на мистерията. Най-после станах и тръгнах бавно към вилата си. Неочаквано в мен като мълния се появи една мисъл.

В двора се запътих направо към чардака, пълен с всички видове стари книги. След известно време намерих това, което исках и отидох в стаята си с една малка книжка.

Тази нощ си легнах да спя много късно.

* * *

Рано на следващото утро бях на крака и се готвех да отида на пясъка, когато пристигна полицейския инспектор.

– Извинете, че ви безпокоя, господине – каза той, – но искам да имам вашето мнение. Въпросът е: трябва ли да проведе арест или не?

– Вие говорите за г-н Мърдок? Имате ли нещо против него?

– Да, господине! Всички факти говорят против него. Защо той си отиде толкова бързо? Ако той не е убил Макферсън, то кой ли е направил това?

– Ако вие искате моето мнение, инспекторе – казах аз, – мога да ви кажа, че няма достатъчно основание за това. Съветвам ви да почакате малко. Може би след половин ден ще хвърля малко светлина върху тази странна история.

– Бих искал да прочета вашите мисли, г-н Холмс. Може би претъпниците са Белами и неговият син? Те не обичаха бедния Макферсън.

– Не! Аз не ще ви кажа нищо, докато не съм напълно сигурен – казах със смях. – Сега, инспекторе, всеки вече може да гледа собствената си работа. Елате тук към...

Нямах време да довърша моето предложение, защото вратата се отвори и Ван Мърдок влезе в стаята. Стакхърдс влезе след него. Лицето на Мърдок беше смъртно бледо. Неговите дрехи бяха в безпорядък и той едва се държеше на краката си.

– Бренди! – изпъшка той и седна на дивана.

– Бързо му дайте малко бренди – извика Стакхърдс – или той ще умре!

След брендито Мърдок се почувства малко по-добре. Той свали с

мъчително изпъшкване своята риза и ние видяхме червени линии по целия му гръб.

– За бога, масло, опиум и морфин! – извика той. – Това страдание е непоносимо.

Беше невъзможно да се попита за нещо нещастния човек. Ние направихме каквото можахме, за да му помогнем, и няколко минути по-късно той потъна в тежък сън. Тогава Стакхърдс се обърна към мен. Той беше пребледнял като мъртвец.

– Какво е това, г-н Холмс? – попита той. – Какво е това?

– Къде го намерихте? – запитах на свой ред аз.

– Долу на пясъка. Точно където умря Макферсън. Аз мисля, че случая с Мърток е подобен, обаче неговото сърце не е така слабо, както сърцето на приятеля им.

– А видяхте ли го във водата?

– Аз бях доста далече от лагуната, когато чух неговия вик. Той не беше във водата, но беше до нея. Втурнах се към него, помогнах му да облече дрехите си и го доведох тук. О, Шерлок! Разбирате ли нещо от тази ужасна мистерия?

– Аз мисля, че мога да я изясня, Стакхърдс – проговорих аз. – Ти и инспекторът ще дойдете сега с мен на пясъка и ще се опитам да ви доставя убицеца.

Оставяйки Мърдок под опеката на моята прислужница, ние се затехме към пясъка. Приблжихме се до фаталната лагуна и аз тръгнах бавно покрай водата. Моите приятели ме наблюдаваха в мълчание. По-голямата част от лагуната беше тиха и спокойна, но водата под скалата бе 4 или 5 крачки дълбока. Аз се разхождах само по линията на скалата покрай лагуната и гледах внимателно във водата под мен. Внезапно видях нещо, което изтръгна от мен радостен вик:

– Стакхърдс, инспекторе, гледайте! Ето „лъвската грива!“ – възкликнах аз.

Странният предмет, който забелязах, действително приличаше на сноп разбъркани коси, сякаш грива на лъв. Той лежеше на един издатък на скалата, на три крачки под водата, странно колебаещо се същество с дълги жълти и сребърни разпуснати коси.

– Бързо, Стакхърдс, един камък! – извиках аз. – Ние ще сложим край на тоя убиец.

Имаше едно голямо парче от скалата близо до нас. Ние го хвърлихме във водата и то падна направо върху ужасното животно. Гъста маслена пяна плисна от него под камъка и се издигна бавно на повърхността.

– Какво е това, г-н Холмс? – попита инспекторът. – Аз познавам животинския свят в страната много добре, но никога не съм виждал такова нещо.

– Възможно е бурята да го е прехвърлила от морето – отговорих аз. – Ако вие дойдете с мен до моята вила, аз ще ви кажа повече за това същество.

Половин час по-късно ние влязохме в моята стая. Мърдок се чувстваше по-добре и ние видяхме, че той беше във от всякаква опасност, без да се гледа на това, че страданието му беше много силно.

– Аз не мога да си обясня какво ме нападна на брега. Почувствах внезапно една ужасна болка, когато бях на края на водата, и тогава предполагам, че съм паднал долу.

– Тази книга ще ви разкаже нещо за мистерията на лъвската грива – казах аз, вземайки една малка книга от масата. – Ще ви разкажа всичко за това същество, което е наречено *Syanea Caillata*. По-опасно е да се допреш до неговите коси, отколкото да станеш храна на кобра. Ако видите във водата една разрошена маса от жълти коси, които приличат на жълта грива, припомнете си, че това е *Syanea Caillata*. Това съберете всичките си сили, ако ви е мил животът.

Аз отворих книгата.

– Авторът, прочут пътешественик, описва това ужасно животно с пълно познание. Слушайте какво ще ви прочета от тази книга: „Животното излъчва жълти невидими нишки на една дистанция от 15 крачки. Те достигат до кожата и я правят на червени ивици, които преминават през нервите и спират сърцето.“

– Ето книгата, инспекторе! Вие ще намерите всичко това, описано тук.

– Това е причината за смъртта на бедния Макферсън! – замислено каза Стакхърдс.

– И краят на нашите отношения – продължи Мърдок.

– Не, не Мърдок – обадох се аз. – Само по причина на иска за вашия арест намерих следите.

– Но как научихте вие това.

– Аз чета някои книги по биология и паметта ми е доста силна. Така, когато научих последните думи на Макферсън за лъвската грива, бях сигурен, че знам нещо за това. И така внезапно си спомних за тази малка книга.

– Сега, когато съм свободен от подозрения – каза Мърдок, – мога да ви кажа една или две думи за обяснението на това, което знам, че

мислите за мен. Истина е, че аз обичах Мод, но когато видях, че тя обича моя приятел Макферсън, моето желание беше да бъдат щастливи. Те ми се доверяваха и аз носех техните бележки. Аз й казах първи за смъртта на Макферсън, защото исках да направя това колкото е възможно по-нежно. Това е всичко!

Стакхърдс стисна неговата ръка.

– Елате с мен, Мърдок – изрече той сърдечно. – В бъдеще ние ще се разбираме още повече.

– Добре, все едно, вие се справихте с тази мистерия, г-н Холмс! – промълви инспекторът, когато Мърдок и Стакхърдс напуснаха стаята. – Това е прекрасно!

Аз се засмях и ударих с ръка главата си.

– Не, не инспекторе! Аз бях много бавен в началото. Понеже кърпата беше чиста, мислех, че мъжът не е бил въобще във водата. Така не помислих за едно нападение от страна на едно водно животно. *Suapea Caillata* насмалко не ме уби.

КРАЙ

Arthur Conan Doyle
The Adventure of the Lion's Mane, 1926

Сканиране, разпознаване и редакция: 4040, 2007

Публикация:
Вестник „Стандарт“

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4456>]